

ยื่นแบบกระต่ายสามขา

© เปรม ติมจันทร์

ผู้เขียนเคยได้ยินเสมอ ๆ ก็คำว่า “ยื่นกระต่ายขาเดียว” คำนี้ผู้พูดคงจะไปหลงกับคำว่า “ยกสองนิ้ว” ซึ่งเป็นคำที่เรานำมาจากการทำนายของ โทณทัตญูพราหมณ์ ที่เขาได้รับการคัดเลือกให้อยู่ในพราหมณ์แปดคน ที่เข้าไปทำนายปฐักษณะของพระพุทธเจ้า พราหมณ์เจ็ดคนนอกจากโณทัตญูพราหมณ์ยกสองนิ้วขึ้น แต่โณทัตญูพราหมณ์ยกนิ้วเดียว ทั้งนหมายความว่าพราหมณ์เจ็ดคนได้ทำนายปฐักษณะของพระพุทธเจ้าเป็นสองเง้าว่า บุคคลผู้ประกอบด้วยปฐักษณะเช่นนั้นนับคตเป็นสอง คือ การอยู่ครองเรือนจักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ มมหากษัตริย์ทั้งสี่เป็นขอบเขตนั้นเป็นเง้าหนึ่ง ส่วนเง้าที่สอง คือ ถ้าออกบวชจักได้เป็นศาสดาเอกในโลก

คำว่า “ยกสองนิ้ว” ในที่นี้ อาจจะบอกว่าไม่เหมือนกับคำที่เขาพูดกันสมัยใหม่ที่ว่า “ใจยังสู้ชูสองนิ้ว” ทروق แต่ “ยกสองนิ้ว” ในที่นี้หมายถึงว่า “ทำนายเป็นสองนัย” ส่วนโณทัตญูพราหมณ์ยกนิ้วเดียว กล่าวคือ ทำนายเพียงอย่างเดียวเท่านั้นว่า “พระมหากษัตริย์จักออกบวชเป็นศาสดาเอกในโลก” เมื่อเราไปหลงกับคำว่า “ยก

นิ้วเดียว” ของโณทัตญูพราหมณ์เฝ้าคตแปลงคำพิงเพยของไทยที่ว่า “ยื่นแบบกระต่ายสามขา” มาเป็น “ยื่นกระต่ายขาเดียว” ไปเสีย เพราะคำว่า “ยื่นกระต่ายสามขา” นั้น ผู้พูดอาจจะเข้าใจว่า “มีความหมายไปสามทาง” จึงเลยพูดไปเสียว่า “ยื่นกระต่ายขาเดียว”

เพราะฉะนั้นผู้เขียนจึงให้หัวเรื่องเชิงถามว่า “ท่านรู้ไหมว่าทำไม” กล่าวถึงผู้พูด ๆ ว่า “ยื่นกระต่ายขาเดียว” กับคำว่า “ยื่นแบบกระต่ายสามขา” นั้น ทำไมจึงพูดเช่นนั้น ทั้งสองคำนี้ถ้าจะพูดคำที่ถูกตองคือคำไหนกันแน่ คนที่พูดว่า “ยื่นกระต่ายขาเดียว” ก็บอกว่า “ยื่นกระต่ายขาเดียวถูก” แต่อีกพวกหนึ่งค้านว่า “ยื่นแบบกระต่ายสามขาถูก”

พอมาถึงตรงนี้ ผู้เขียนอยากจะให้ผู้อ่านลองนึกเอาดูบ้างว่า “คำไหนถูก” และอยากจะให้ผู้อ่านเอาคำว่า “ทำไมคำนั้นจึงถูก” ผู้เขียนเคยลองคุยกับนิสิตปี 2 ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ว่า “ถ้าสองคำนี้ คำไหนถูก?” เขาตอบว่า คำว่า “ยื่นแบบกระต่ายสามขาถูก” ครั้นถามต่อไปว่า “ทำไมคำนั้นจึงถูก” นิสิต

คนนั้นตอบว่า “เพราะกระต่ายยี่นขาเดียวไม่ได้
ต้องยี่นสองขาหรือสามขาจึงจะได้” ผู้เขียนนึกว่า
ถ้านิสิตคนนั้น ไปทำข้อสอบแบบให้เลือกตัวเลือก
เขาก็ได้คะแนนไป แต่เหตุผลหรือความสมจริง
นั้นไม่ถูก เพราะเขาตอบแบบเตา ๆ เอาทั้งนั้น
น่าเสียดายที่ของเดิมกำลังจะเปลี่ยนแปลงไป โดย
ผู้พูดพูดไปโดยไม่รู้เหตุผล และความจริงที่มันเป็น
มา แท้จริงคำว่า “ยี่นแบบกระต่ายสามขา” นั้น
มีนิทานเล่ากันมาแต่โบราณ ถ้าเราลองไปถามชาว
อยุธยา เขาก็รู้นิทานของความเป็นมาแห่งคำนี้
และชาวอยุธยาเขามักจะพูดกันว่า “ยี่นแบบกระ
ต่ายสามขา” ภายหลังมีผู้เห็นว่ายาวเกินไป จึงตัด
คำว่า “แบบ” ออก เป็นว่า “ยี่นกระต่ายสามขา”
นั้น คือไม่ยอมเปลี่ยนคำพูดของตนที่เคยพูดไว้
แล้ว จึงเห็นว่า “สามขา” นั้น ก็คล้ายกับว่า
“สามง่าไป เลยเปลี่ยนว่า “ยี่นกระต่ายขาเดียว”
ซึ่งตรงกับคำที่ว่า “ยี่นหัวเดียว”

แต่คำว่า “ยี่นแบบกระต่ายสามขา” กับคำ
ว่า “ยี่นหัวเดียว” นั้น แม้จะไม่เปลี่ยนก็จริง แต่
ไม่เปลี่ยนคนละแบบ ไม่เปลี่ยนของคำว่า “ยี่น
แบบกระต่ายสามขา” นั้น คือไม่เปลี่ยนคำพูดที่พูด
ไว้ก่อนแล้ว แต่การไม่เปลี่ยนของคำว่า “ยี่นหัว
เดียว” นั้น คือไม่ยอมทำนายเรื่องข้างหน้าไปสอง
นัย จะถูกหรือผิดก็ตาม แต่ทำนายเป็นนัยเดียว
เท่านั้น

เพราะฉะนั้น คำว่า “ยี่นแบบกระต่ายสามขา”
นั้น หมายความว่า ยี่นตามมติเดิม ไม่ยอมเปลี่ยน

แต่คง แต่คำว่า “ยี่นหัวเดียว” หมายความว่า จะ
ถูกหรือผิดก็ตามที่ แต่ตนไม่ยอมแสดงความคิดเห็น
เป็นสองแง่ ถ้าจะแยกพูดอีกทีก็ชื่อว่า “ยี่นแบบกระ
ต่ายสามขา” ยี่นข้อเท็จจริงที่ผ่านมาแล้วในอดีต
ส่วนคำว่า “ยี่นหัวเดียว” ยี่นข้อเท็จจริงที่จะมา
ถึงในอนาคต

การที่ผู้เขียน เขียนมาอย่างยี่นยาวนี้ ก็เพื่อ
จะแสดงให้เห็นว่า ท่านรู้ใหม่ที่ว่าทำไม ของคำว่า
“ยี่นแบบกระต่ายสามขา” ที่มาภายหลังเปลี่ยนเป็น
“ยี่นกระต่ายขาเดียว” ทำไมที่พูดว่า “ยี่นแบบกระ
ต่ายสามขา” คือเดิมทีเดียวเป็น “กระต่ายสามขา
เป็นคำพูดของนายสิงห์ ซึ่งมีนิทานเล่าต่อ ๆ กันมา
ดังต่อไปนี้:-

นานมาแล้ว มีศิษย์วัด 2 คน คือ นายสิงห์
กับนายไชย อาศัยกับอาจารย์ท่านหนึ่ง ศึกษาศิลป
วิทยาอยู่ในวัด ศิษย์ 2 คนนั้น นายไชยเป็นคนเรียบ
ร้อย แต่ นายสิงห์ไม่ค่อยจะเรียบร้อย วันหนึ่งนาย
สิงห์ลาอาจารย์กลับบ้านไปหาผู้ปกครอง บอกผู้
ปกครองถึงศิลปวิทยาที่ตนได้ไปเรียนมา บิดา
นายสิงห์เห็นว่า อาจารย์บอกศิลปวิทยาให้แก่ลูก
ของตน โดยไม่ปิดบังอำพราง จึงเมื่อนายสิงห์ลา
บิดากลับไปวัด ได้ฝากกระต่ายเป็นตัวหนึ่งไปถวาย
อาจารย์ให้เลี้ยงดู เพื่อความสวยงาม แต่เมื่อนาย
สิงห์นำกระต่ายไปถึงวัดในตอนเย็น ก็พอดินาย
ไชยกินข้าวเย็นเสร็จแล้ว นายสิงห์ก็หุงข้าวขึ้น
แต่ไม่มีกับที่จะกินกับข้าว เขาจึงตัดขากระต่ายมา
ขาหนึ่งคลุกเกลือสักประเดี๋ยวแล้วก็ทอดกินกับข้าว

วังชั้นนี้เอากระต่ายไปถวายอาจารย์ ครั้นอาจารย์เห็นกระต่ายก็ถามว่า ทำไมกระต่ายนี้จึงมีสามขา นายสิงห์ก็ตอบว่าที่กระต่ายมีสามขาเท่านั้น อาจารย์ยิ้มและรับกระต่ายมาเลี้ยงไว้ เมื่อนายสิงห์และนายไชยศึกษาสำเร็จแล้ว ก็กลับไปอยู่บ้านประกอบอาชีพ แต่่นายสิงห์ประกอบอาชีพที่ไม่ค่อยจะสุจริต จึงถูกเจ้าหน้าที่จับไปขังในโรงขังศาล และในสมัยนั้นศาลตัดสินประหารชีวิตนายสิงห์ เจ้าหน้าที่จึงนำตัวนายสิงห์ไปยังตะแลงแกง เพื่อประหารชีวิต เนื้อความเหล่านี้ทราบไปถึงอาจารย์ อาจารย์คิดว่าจะไปเยี่ยมศิษย์ เป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่เขาจะตาย อาจารย์ถึงตะแลงแกง ขออนุญาตเข้าไปเยี่ยมนายสิงห์ก่อนที่จะถึงเวลาประหาร อาจารย์เข้าไปเยี่ยมและอบรมจิตใจของนายสิงห์ แล้วถามนายสิงห์ว่า “กระต่ายมีกี่ขา” นายสิงห์ตอบว่า “กระต่ายสามขา”

นายสิงห์แม่จะตายอยู่แล้วก็ไม่ยอมเปลี่ยนคำพูดเดิมของตน เป็นผู้ที่ยืนยันคำพูดเดิมของตัวเอง เลยเกิดคำพูดกันขงว่า “ยืนยันกระต่ายสามขา” คือ ยืนยันแบบนายสิงห์นั่นเอง แต่เราไม่พูดว่า “ยืนยันนายสิงห์” กลับพูดว่า “ยืนยันกระต่ายสามขา” กล่าวคือ ยืนยันแบบคำพูดของนายสิงห์ที่ว่า “กระต่ายสามขา” นั่นเอง แต่เป็นเพราะเหตุผลกลใดไม่สามารถจะรู้ได้ ภายหลังนี้ มักจะได้ยินคนพูดกันว่า “ยืนยันกระต่ายขาเดียว” ซึ่งผิดกับคำเดิมตามนิทานที่เล่ามาน.

(ต่อจากหน้า 64)

เรียนในโรงเรียนไทยบาปจริงหรือ ?

ชายังส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียนภาษาต่างๆ ของเผ่าชนในโลกนี้ ทั้งนี้ เห็นได้จากความหมายวาระของท่านศาสนามุฮัมหมัด ที่ว่า “ผู้ใดก็ตามที่ศึกษาเล่าเรียนภาษาของชนเผ่าใดเผ่าหนึ่ง เขาจะปลดปล่อยจากการหลอกลวงของชนเผ่านั้น”

จากความหมายง่าย ๆ อันนี้ ทำให้เราเข้าใจทันทีว่า ศาสนาอิสลามมิได้ห้ามเรียนภาษาไทย ยังมีวาระของศาสนา และโองการของพระเจ้าที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอานว่า

“จงศึกษาเล่าเรียนตั้งแต่ในเปลจนถึงหลุมฝังศพ”

“การศึกษานั้นจำเป็นสำหรับมุสลิม ทั้งชายและหญิง”

“จงศึกษาแสวงหาความรู้เถิด แม้วางจะอยู่ไกลถึงเมืองจีน”

“จงกล่าวเถิดมุฮัมหมัด ผู้ที่มีความรู้กับผู้ที่ไม่มีความรู้นั้น มีควมมเท่าเทียมกันหรือ”

ฉะนั้นถ้ามีใครตอบคำถามของท่านว่า “ศาสนาอิสลามห้ามมิให้เรียนหนังสือไทย จะบาป” นั่นก็เป็นคำตอบของผู้ไม่เข้าใจแก่นแท้ของศาสนา เพราะคำสอนของศาสนาอิสลาม สอนให้คนใช้สติปัญญา และปฏิบัติอย่างมีเหตุผล

ท่านที่รัก สิ่งแรกที่มีสติมกั้ววมมากที่สุด คือ กลัวว่าลูกหลานจะไม่ยึดหลักธรรมหรือศาสนาประจำใจ กลัวลูกหลานจะนอกกลุ่มนอกรทางไม่อยู่ในกรอบแห่งความดี

อย่างไรก็ตามเป็นสิ่งน่ายินดีที่ปัจจุบัน ไทยมุสลิมเข้าใจถึงคำสอนของศาสนาอิสลาม พยายามส่งลูกหลานเรียนภาษาไทย หรือในโรงเรียนไทย เพื่อให้ทัดเทียมกับเด็กทั่วไป แต่อดที่จะคิดไม่ได้ว่าทำอย่างไรหนอ ลูกหลานตนจะได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนหลักศาสนาบ้าง เพื่อจะอยู่ในกรอบแห่งความดี ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน ตลอดจนจนถึงไม่มองวัตถุเป็นพระเจ้า

ถ้าลูกหลานของเขาได้ศึกษาและไม่ออกนอกกลุ่มนอกรทางดังกล่าวแล้วมุสลิมจะภาคภูมิใจอย่างยิ่ง.